

NATIONAL BANK OF SLOVAKIA

MENOVÝ PREHLAD

DECEMBER 1993

I. REÁLNA EKONOMIKA

Ukazovatele	1992	1993					
			1.H. ^{3/}	3.Q.	Okt.	Nov.	Dec.
HDP (mld. Sk, s.c.)	177,9	41,6	84,9	44,9			42,2 ^{1/}
(%) ^{1/}	-7,0	-5,5	-5,3	-4,3			4,1 ^{*/}
Výroba ^{1/}							
Priemysel (%)	-13,7	-16,6	-15,2	-13,5	-12,6	-8,6	-7,9
Stavebníctvo (%)	6,4	-21,1	-21,8	-23,6	-24,4	-28,6	-23,8
Nezamestnanosť (tis. osôb)	260,3	306,1	318,1	350,0	351,6	357,8	368,1
(%)	10,4	12,0	12,5	13,7	13,8	14,0	14,4
Zahraničný obchod							
Vývoz (mld. Sk)	102,4	33,2	76,1	46,9	15,6	15,6	
Dovoz (mld. Sk)	100,7	33,1	75,6	53,8	16,8	19,7	
Saldo (mld. Sk)	1,7	0,1	0,5	-6,9	-1,2	-4,1	

^{1/} Zmena oproti rovnakému obdobiu m.r., ^{2/} Q. - štvrtrok, ^{3/} H. - polrok, ^{*/} Predbežné údaje za 4.Q.

Vývoj **inflácie** (spotrebiteľských cien) v decembri bol pokračovaním znižovania miery jej rastu vo 4. štvrtroku. Úroveň inflácie sa oproti novembru zvýšila o 0,6 % a od začiatku roka bola vyššia o 25,1 %.

Pre štruktúru vývoja **spotrebiteľských cien** v decembri bol charakteristický značný pokles miery ich rastu vo verejnom stravovaní (o 1,2 bodu na 0,4 %), u potravín o 0,7 bodu na 0,3 % a pokles rastu cien vo všetkých základných súboroch pod 1 %. Cenová úroveň priemyselného tovaru vzrástla o 0,9 % oproti 1,3 % v novembri.

Celoročne klesajúci trend vo vývoji **priemyselnej produkcie** v porovnaní s rovnakými obdobiami roka 1992 pokračoval aj v decembri 1993. Svojím objemom produkcie (30,4 mld. Sk) sa však najviac priblížil porovnateľnému mesiacu roka 1992 (92,1 %).

Oproti novembru objem priemyselnej produkcie poklesol o 2,3 mld. Sk, čím sa priemerná denná produkcia (1,380 mld. Sk) znížila o 107 tis. Sk (oproti decembru 1992 zníženie o 190 tis. Sk).

Podiel súkromného sektora na výrobných výsledkoch odvetvia sa oproti novembru zvýšil o 0,3 %, oproti januáru 1993 až o takmer 5 %.

Produktivita práce na jedného pracovníka (53 949 Sk) oproti decembru 1992 stúpila o 2 093 Sk (4 %), čo bolo však spôsobené zvýšením úrovne cien priemyselných výrobcov za toto obdobie o 18,8 %. Oproti novembru 1993 poklesla jej úroveň o 6,3 %.

Objem predaja vo výške 34,9 mld. Sk sa oproti decembru 1992 zvýšil o 1 009 tis. Sk, t. j. o 2,9 %.

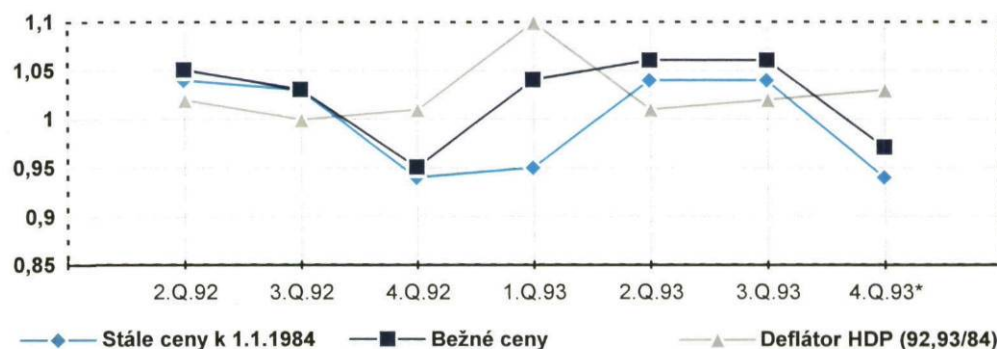
Objem **stavebnej produkcie** za december 1993 (3 639 mil. Sk) poklesol oproti predchádzajúcemu mesiacu o 312 mil. Sk, oproti decembru 1992 až o 1 135 mil. Sk (o 23,8 %). Zníženie objemu produkcie ovplyvnili problémy so zabezpečovaním zákaziek v tuzemsku (pokles o 784 mil. Sk) 1 v zahraničí (pokles o 185 mil. Sk). Situáciu ovplyvňoval aj sezónny charakter stavebných prác.

Podiel súkromného sektora na objeme stavebnej produkcie neustále rastie (medziročný decembrový nárast až o 8 %).

Počet nezamestnaných sa v decembri zvýšil o 10,3 tis. osôb na 368,1 tis. osôb. **Miera nezamestnanosti** dosiahla 14,4 %. Počet voľných pracovných miest poklesol o 0,6 tis. a na jedno voľné pracovné miesto pripadlo 48 uchádzačov.

Vo väčšine regiónov došlo k zvýšeniu miery zamestnanosti. Medzi regióny s najnižšou mierou nezamestnanosti patrila Bratislava (4,5 %), okres Trenčín (8,12 %) a Košice (10,0 %). Najväčšia nezamestnanosť bola v okresoch Rimavská Sobota (26,4 %), Spišská Nová Ves (23,3 %), Michalovce (22,48 %) a Vranov nad Topľou (22,63 %)

Hrubý domáci produkt a deflátor

(* odhad ŠÚ SR)

II. VONKAJŠIA EKONOMIKA

Ukazovatele	1992	1993						
		1.Q.	1.H.	3.Q.	Okt.	Nov.	Dec.	
Bežný účet ^{1/} Saldo v konvertibilných menách (mld. Sk)		-1,8	-3,6	-9,3	-15,0			
Devízové rezervy ^{2/} (mld. USD)	Bankový systém spolu	0,7	0,9	1,3	1,3	1,3	1,4	
	Komerčné banky	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	
	NBS ^{3/}	0,2	0,3	0,6	0,5	0,5	0,5	
Hrubá zahraničná zadlženosť (mld. USD) ^{2/}	2,3	2,4	2,3	3,0	3,0	3,0		
Priemerný devízový kurz ^{4/}	SKK/USD	28,29	29,096	29,002	30,149	32,227	32,891	32,968
	SKK/DEM	18,12	17,794	17,838	18,333	19,758	19,365	19,283

^{1/}Kumulatívne hodnoty

^{2/}Kukoncuobdobia

^{3/} So zlatom v účtovnej hodnote 42,22 USD/oz

^{4/} Kurz devíza stred

Za desať mesiacov roka dosiahla **platobná bilancia v konvertibilných menách** aktívne saldo 5,9 mld. Sk.

Saldo bežného účtu (-15,0 mld. Sk) bolo výsledkom aktívneho salda bilancie služieb (3,7 mld. Sk) a jednostranných prevodov (2,0 mld. Sk) a pasívneho salda obchodnej bilancie (-19,0 mld. Sk) a bilancie výnosov (-1,7 mld. Sk).

Kapitálový účet za desať mesiacov roka 1993 dosahuje aktívne saldo vo výške 6,0 mld. Sk v dôsledku aktívneho salda dlhodobého kapitálu (22,9 mld. Sk) a pasívneho salda krátkodobého kapitálu (-16,9 mld. Sk).

Bežný účet **platobnej bilancie v nekonvertibilných menách** od 1.1 do 31.10 1993 dosiahol aktívne saldo 0,5 mld. Sk. Jeho veľkosť bola determinovaná predovšetkým aktívnym saldom obchodnej bilancie (0,4 mld. Sk) a bilancie služieb (0,1 mld. Sk).

Kapitálový účet (0,3 mld. Sk) je výsledkom prílevu dlhodobého kapitálu (0,05 mld. Sk) a krátkodobého kapitálu (0,3 mld. Sk).

Vo **vzťahu k ČR** dosiahlo Slovensko k 31.10.1993 aktívne saldo bežného účtu (22,3 mld. Sk). Na jeho veľkosti sa pozitívne podieľalo aktívne saldo obchodnej bilancie (4,0 mld. Sk), bilancie služieb (1,9 mld. Sk) a jednostranných prevodov (16,4 mld. Sk).

V rámci kapitálového účtu dosiahla SR voči ČR pasívne saldo vo výške -18,1 mld. Sk. Veľkosť pasívneho salda zapríčinil odlev tak dlhodobého (-17,5 mld. Sk), ako aj krátkodobého kapitálu (-0,6 mld. Sk).

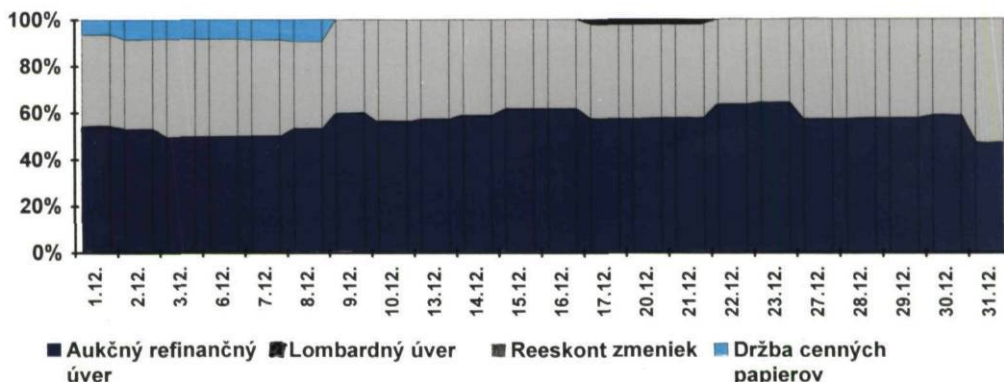
Celková **konsolidovaná bilancia** SR dosiahla k ultimu októbra aktívne saldo 6,0 mld. Sk.

Bežný účet konsolidovanej bilancie (7,7 mld. Sk) pozitívne ovplyvnila bilancia služieb (5,6 mld. Sk) a jednostranné prevody (18,5 mld. Sk). Negatívne pôsobilo saldo obchodnej bilancie (-14,6 mld. Sk) a bilancie výnosov (-1,8 mld. Sk).

Kapitálový účet (-11,8 mld. Sk) bol výsledkom spolupôsobenia aktívneho salda dlhodobého kapitálu (5,4 mld. Sk) a pasívneho salda krátkodobého kapitálu (-17,2 mld. Sk).

Celkové devízové rezervy NBS poklesli oproti predchádzajúcemu mesiacu o 47,4 mil. USD, takže výška rezerv k ultimu decembra bola 467,8 mil. USD. Tento pokles rozhodujúcou mierou ovplyvnilo pasívne saldo na devízovom fixingu NBS vo výške -59,1 mil. USD. V dôsledku liberalizácie prístupových podmienok komerčných bánk na devízový fixing NBS a zavedenia novej metodológie výpočtu celkovej devízovej pozície došlo k zvýšeniu objemu nákupov a predajov na devízovom fixingu. Ďalšími faktormi pôsobiacimi na pokles rezerv bol znížený objem menových swapov o 20 mil. USD oproti predchádzajúcemu mesiacu a výdavky dlhovej služby 7,4 mil. USD, ktoré prevýšili príjmy dlhovej služby (0,6 mil. USD). Pozitívny dopad na rezervy mala realizácia zlatých swapov v hodnotenom mesiaci v objeme 11 mil. USD.

Štruktúra refinancovania (v %)

III. MENOVÝ VÝVOJ

Ukazovatele	1992	1993						
		1.Q.	1.H.	3.Q.	OM.	Nov.	Dec.	
Miera inflácie	Mesačná (%) ^{1/} Ročná (%) ^{2/}	10,0 ^{3/}	11,7	14,2	21,2	1,4 22,9	1,1 24,3	0,6 25,1
Peňažná zásoba M2 ^{4/} (%) ^{5/}			-3,3	0,4	3,4	4,2	6,5	17,2 ^{*/}
Úvery komerčných bánk (%) ^{5/}			2,0	6,8	8,7	10,3	11,2	13,7 ^{*/}
Vklady v komerčných bankách (%) ^{5/}			1,6	3,0	5,1	7,4	9,5	18,3 ^{*/}
Diskontná sadzba (%)		9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	12,0 ^{6/}
Lombardná sadzba (%)		14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	7/
Priemerná medzibanková úroková sadzba (%)								
	7 dní		14,14	16,44	18,29	17,27	16,10	15,05
	14 dní		14,64	16,88	18,51	17,50	16,35	15,64
	1 mesiac		15,35	17,44	18,82	18,07	16,52	16,22

^{1/} Ku koncu obdobia

^{2/} December 1992 = 100, zmena

^{3/} December 1991 = 100, zmena

^{*/} Predbežné údaje

^{4/} M2 = obeživo, neterminované vklady, terminované vklady a úspory, vklady v cudzej mene

^{5/} 1.1.1993 = 100, zmena

^{6/} Od 20.12.1993

^{7/} Od 20.12.1993, aukčná úroková sadzba + 1%

Podľa predbežných údajov vzrástla peňažná zásoba vyjadrená **menovým agregátom M2** o 19,7 mld. Sk, z toho 13,2 mld. Sk predstavoval vzrast peňažného agregátu M1 zahrňujúci obeživo a neterminované vklady a zvyšok 6,5 mld. Sk tvoril prírastok kvázipeňaží zložený z terminovaných depozit a vkladov v cudzej mene. Koncom mesiaca dosiahla peňažná zásoba sumu 251,4 mld. Sk.

V rámci **peňažného agregátu M1** došlo k zvýšeniu obeživa o 1,2 mld. Sk, čo súviselo s predstihom dynamiky rastu výplat o 3,2 boda pred rastom príjmov v pokladniciach bánk. Relatívne najvyššiu dynamiku vykázali neterminované vklady, ktoré bez mimorozpočtových prostriedkov vládneho sektora vzrástli o 12,0 mld. Sk, t.j. o 14,9 %.

Zvýšenie peňažného agregátu kvázipeňaží bolo ovplyvnené nárastom terminovaných depozit o 5,0 mld. Sk a vkladov rezidentov v cudzej mene (v prepočte na bežný kurz) o 1,5 mld. Sk.

Podľa predbežných údajov z dekadného hlásenia komerčných bánk a NBS vzrástli **korunové úvery** oproti predchádzajúcemu mesiacu o 5,8 mld. Sk, čo predstavuje vzrast o 2,3 %. Celkový prírastok korunových úverov od začiatku roka dosiahol 24,6 mld. Sk, t.j. vzrast o 10,4 %. Stav k 31.12.1993 bol 260,6 mld. Sk.

K najvýraznejšiemu decembrovému zvýšeniu korunových úverov (oproti novembru) došlo vo vládnom sektore o 3,5 mld. Sk. V podnikoch s rozhodujúcim štátnym vlastníctvom vzrástli úvery o 3,0 mld. Sk, v organizáciách nezaradených do sektorov a bez IČO o 1,1 mld. Sk a v sektore obyvateľstva o 0,6 mld. Sk. V podnikoch so súkromnou formou vlastníctva (vrátane družstevnej) došlo k poklesu úverov o 2,4 mld. Sk.

Podľa údajov dennej devízovej pozície komerčných bánk sa objem **úverov v cudzej mene** v decembri oproti novembru zvýšil iba o 100 mil. Sk. Ich celkový stav k ultimu decembra dosiahol 8,5 mld. Sk.

Celková výška korunových úverov a úverov v cudzej mene poskytnutá podnikom a domácnostiam dosiahla k 31.12.1993 objem 264,7 mld. Sk. Po pripočítaní korunových úverov na krytie mimorozpočtových potrieb vládneho sektora vo výške 4,4 mld. Sk dosiahol úhrnný stav úverov 269,1 mld. Sk.

Výška **vkladov v korunách** predstavovala koncom decembra 208,3 mld. Sk. V porovnaní s novembrom vzrástli o 8,4 % (o 16,1 mld. Sk). Takmer polovicou na uvedenom prírastku vkladov participovali vklady obyvateľstva čiastkou 8,0 mld. Sk, najmä v dôsledku pripísania úrokov na úsporných vkladoch. Výrazné prírastky vkladov vykázali komerčné banky aj v štátnom sektore (5,6 mld. Sk), súkromnom sektore (1,8 mld. Sk) a v organizáciách nezaradených do sektorov (2,0 mld. Sk). Vo vládnom sektore došlo k poklesu vkladov o 1,0 mld. Sk.

Medzimesačný vzrast **vkladov v cudzej mene** (rezidentov a nerezidentov) oproti novembru o 5,4 % predstavoval 1,5 mld. Sk. Koncom decembra tvoril ich celkový objem 29,5 mld. Sk. Vklady v cudzej mene spolu s korunovými vkladmi dosiahli koncom roka 237,8 mld. Sk.

Národná banka Slovenska sa počnúc emisiou **štátnych pokladničných poukážok** zo dňa 9.12.1993, v súlade s § 25, bod 2, Zákona č. 566/92 Zb. o NBS, prestala zúčastňovať obchodovania na trhu krátkodobých cenných papierov.

V decembri pokračoval predaj štátnych dlhopisov emisií č. 006 a 007 formou opakovaných aukcií. Z emisie č. 006 sa predali dlhopisy v celkovom objeme 145,5 mil. Sk, čím sa objem predaných dlhopisov od začiatku predaja zvýšil na 1 091,9 mil. Sk, čo predstavovalo 97,1 % z celkového objemu emisie. Z emisie č. 007 sa predali dlhopisy v celkovom objeme 120,5 mil. Sk. Objem predaných dlhopisov od začiatku predaja sa zvýšil na 651,6 mil. Sk, t.j. 65,2 % z celkového objemu emisie.

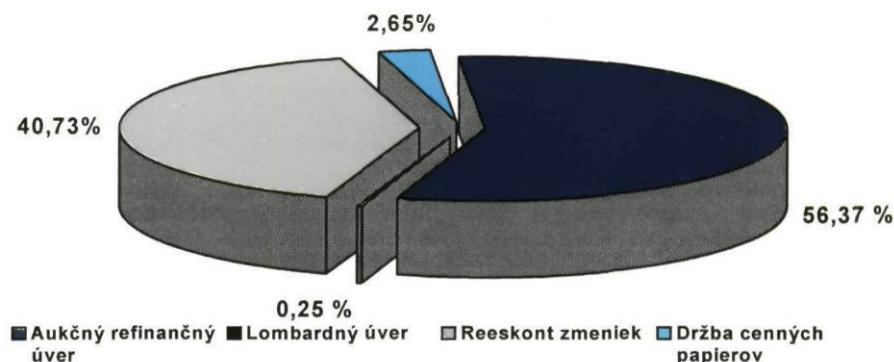
Zámery menovej politiky NBS umožňovali k 31.12.1993 poskytovať úvery podnikom a domácnostiam v celkovej výške 265,0 mld. Sk. Uvedený úverový priestor obchodné banky využili pri poskytovaní úverov podľa predbežných údajov v objeme 264,7 mld. Sk, t.j. na 99,9 %. Oproti

východisku k 1.1.1993 bol dosiahnutý index rastu 111,6 %, pričom rýchlejšim tempom rástli devízové úvery (index rastu 404,8 %) ako korunové úvery (index rastu 109,0 %).

Emisné zdroje NBS **refinančného charakteru** boli obchodným bankám ku koncu decembra poskytnuté vo výške 6,4 mld. Sk, čo bol najnižší objem vykázaný k ultimu mesiaca od začiatku roka 1993. Na celkovom refinancovaní sa k 31.12.1993 zmenkové obchody podieľali 53,1 %, aukčný refinančný úver 46,9 % pri dosiahnutom nulovom stave lombardného úveru. Iné tendencie boli dosiahnuté pri posudzovaní priemerného mesačného stavu úverov. Pri takomto posudzovaní objem refinancovania ku koncu decembra predstavoval 10,3 mld. Sk, pričom najvyššia priemerná výška v decembri pripadla na aukčný refinančný úver v objeme 5,9 mld. Sk (57,3 % z priemerného stavu celkových refinančných úverov), potom nasledovali zmenkové obchody vo výške 4,4 mld. Sk, (42,7 %).

Štruktúra refinancovania (priemer za december 1993)

Stav zmenkových obchodov sa vyvíjal želatelným smerom, keď k poklesu oproti predchádzajúcemu mesiacu došlo tak v reeskonte zmeniek (pokles ku koncu decembra o 1,0 mld. Sk) ako i eskonte na podporu exportu (pokles o 0,9 mld. Sk).

Obmedzovanie refinancovania formou **lombardného úveru** len na krátkodobé vyrovnávanie nepriaznivej likvidity obchodných bánk pokračovalo. Lombardný úver k ultimu posledných dvoch mesiacov r. 1993 dosiahol nulový stav.

V troch aukciách boli ponúkané objemy **aukčného refinančného úveru** po 1,0 mld. Sk, pričom zo zúčastnených 8 až 13 bánk bolo v každej aukcii uspokojených asi 50 % zúčastnených bánk. Požiadavky obchodných bánk, ktoré dosahovali 4,7 až 6,6 mld. Sk vysoko prevyšovali ponuku (uspokojenie na 15,7 až 21,5 %). V dôsledku uvedeného vývoja došlo k rastu úrokových sadzieb, ktoré sa pohybovali v hodnotenom mesiaci v rozpätí 16,6 až 18,6 %. Uplatňovaný bol holandský systém, v ktorom najvyššie ponúknuté úrokové sadzby v jednotlivých aukciách dosahovali 19,9 až 24,5 % a ponúknuté boli v každom prípade inou obchodnou bankou.

Emisné zdroje redistribučného charakteru boli k 31.12.1993 poskytnuté v celkovej sume 33,6 mld. Sk.

Pre celý bankový systém bola na december stanovená priemerná výška **povinných minimálnych rezerv** v sume 12,5 mld. Sk, ktorá bola pri skutočne vykazanom priemernom stave v objeme 13,7 mld. Sk naplnená na 109,4 %.

IV. VLÁDNY SEKTOR

Ukazovatele	1992	1993					
		1.Q.	1.H.	3.Q.	Okt.	Nov.	Dec.
Štátny rozpočet							
Príjmy (mld. Sk) ^{1/}	115,9	23,0	64,4	104,6	115,2	129,7	144,5
Výdavky (mld. Sk) ^{1/}	123,8	34,0	79,2	120,5	132,0	145,7	167,5
Saldo (mld. Sk)	-7,9	-11,0	-14,8	-15,9	-16,8	-16,0	-23,0
Čistá pozícia vlády voči bankovému systému (mld. Sk) ^{2/}	42,9	51,0	55,1	49,5	50,1	51,1	*/

^{1/} Kumulatívne hodnoty, ^{2/} Bez zahraničných úverov, */ Odhad 57 - 58 mld. Sk

V poslednom mesiaci roka došlo k nárastu rozpočtového deficitu. Decembrové príjmy boli o 1,6 mld. Sk vyššie oproti alikvotnému mesačnému podielu z ročného rozpočtu. Výdavky však boli vyššie o 8,6 mld. Sk. V dôsledku toho sa rozpočtový schodok v porovnaní s novembrom zvýšil o 7,0 mld. Sk.

K 31.12.1993 štátny rozpočet vykázal deficit 23,0 mld. Sk pri celkových príjmoch 144,5 mld. Sk a výdavkoch 167,5 mld. Sk.

Táto skutočnosť sa prejavila v čistej pozícii vlády SR voči bankovému systému. Podľa predbežných údajov hodnota tohto ukazovateľa k 31.12.1993 dosiahla úroveň 57 až 58 mld. Sk, čo oproti novembrovému stavu predstavuje zvýšenie o 6 až 7 mld. Sk. Z tejto čiastky úverovala Národná banka Slovenska 44,8 mld. Sk a komerčné banky 12,2 až 13,2 mld. Sk (odhad).

V. INFORMÁCIE

Banková rada NBS 31.1.1994 schválila opatrenia, týkajúce sa obozretného podnikania bánk a pobočiek zahraničných bánk. Ide o úpravu a sprísnenie podmienok, ktoré si vyžaduje stav bankového systému, rozdelenie republiky a vývoj ekonomiky. Vychádza sa z medzinárodných štandardov, avšak zohľadňuje sa súčasná situácia v SR. Ide o reguláciu využívajúcu predovšetkým nepriame nástroje. Cieľom je ozdravenie bankového systému, ochrana majetku veriteľov bánk pred dopadom prípadných strát z rizikových bankových operácií.

Guvernér NBS Vladimír Masár sa začiatkom februára zúčastnil pravidelného rokovania guvernérov centrálnych bánk združených v Banke pre medzinárodné platby (BIS) vo švajčiarskom Bazileji.

BERD uvoľnila do slovenského petrochemického priemyslu pôžičku vo výške 15 mil. DEM. Z pôžičky budú v Bratislave financovať vybudovanie špeciálneho zariadenia na výrobu čistiacich chemikálií. Realizátorom projektu bude spoločný podnik Sloveca, v ktorom má mať väčšinový podiel talianska priemyselná skupina ENI a dva slovenské štátne podniky. Nové zariadenie, ktoré má nahradiť zastarané, nebude škodlivo vplývať na životné prostredie a jeho kapacita bude o 50 % vyššia.

Výkonný riaditeľ MMF Jacques de Groote bol na štvordňovej rozlúčkovej návšteve SR. Spolu s ním bol aj jeho nástupca v tejto funkcii, nominovaný nový výkonný riaditeľ Willy Kieskens.

Guvernér NBS Vladimír Masár a viceguvernér NBS Marián Tkáč v prvom februárovom týždni navštívili Francúzsku centrálnu banku (Banque de France), kde sa stretli s jej guvernérom Jeanom-Claudem Trichetom. Stretli sa aj s generálnym riaditeľom Bankovej komisie FCB pánom Jeanom-Louisom Butschom a rokovali s prezidentom Societé Interbancaire d'Etudes et de Services (Asociácia francúzskych bánk) pánom Charlesom Spositom. Dohodli sa na spoločnom postupe pri nadväzovaní kontaktov medzi bankami SR a Francúzska.

Vydáva:
NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Štúrova 2, 818 54 Bratislava

Kontakt:
Odbor verejných informácií NBS
tel.: 364 349, 210 34 05, 210 34 14
fax: 210 34 12

